

[Aksel Møller.]

overhovedet er kommet videre, eller om udviklingen ude omkring os forlængst er løbet fra det, der vil blive bestemt i år, og vi skal til den tid diskutere hele denne sag påny. Det er efter min mening en meget afgørende forskel på den højtærede ministers stilling dengang og hans stilling nu. Jeg har, som det vil være fremgået af dette, mere sympati for tanken om at søge frem til en løsning nu fremfor påny at skulle vedtage en midlertidig lovgivning på dette område.

Hvad der her er foreslået, er for så vidt, set i sammenligning med den tankegang, hvorpå majforslaget hvilede, et nyt stykke lapperi. Jeg har egentlig svært ved at se begrundelsen for, at den højtærede minister har opgivet det perspektiv, han havde i maj. Den valutakrise, som vi siden sommeren har befundet os i, kan, forekommer det mig, dårligt have ansvaret for ministerens nye standpunkt. Hvis man erkender, at det fastlåste huslejeniveau og det deraf følgende misforhold mellem boligudgifterne i de gamle og i de nye huse er en af grundene til efterkrigsårenes valutavanskeligheder, skulle dog alt tale for nu, så snart det er muligt udfra sociale, menneskelige og økonomiske hensyn, at føre en boligpolitik, som genskabte friere forhold på boligmarkedet.

Spørgsmålet om, i hvilket tempo en sådan frihed kan tilvejebringes, må naturligvis besvares udfra en bedømmelse af de vanskeligheder, som vil opstå for den enkelte borgers økonomi ved lejeforhøjelser gennemført i for store spring. Det var utvivlsomt også det, der i majforslaget udtrykte den højtærede ministers tankegang, da han stillede forslag om en tilpasningsproces, som varede helt frem til 1960, en tankegang, som jeg for mit vedkommende kunne følge, selvom jeg syntes, det var lidt langsomt at gå til værks. Efter majforslaget ville den tilpasningsproces, ministeren mente nødvendig, kræve en stigning i boligudgifterne dels til husejerne, dels i boligskat, på ialt 30 pct. af 1939-lejen, det vil altså sige 25 pct. mere end efter 1951-loven. Stigningen skulle deles mellem staten og grundejerne, således at staten fik de 12½ pct. og grundejerne 17½ pct. I det forslag, som nu foreligger, bliver den samlede forhøjelse af boligudgifterne 27 pct., hvoraf staten får

ca. 10 og grundejerne ca. 17 pct. Altså det ene forslag, forslaget i maj, siger, at når vi har fået forhøjet boligudgifterne med 30 pct. af 1939-lejen, er det tidspunkt kommet, da et frit boligmarked kan genopstå. Men tankegangen er nu: hvis vi i løbet af de næste to år gennemfører en stigning i boligudgifterne på 27 pct., må vi tøve og se os om, når den tid er gået.

Jeg kan ikke se rettere, end at det skulle være muligt for den højtærede minister med dette som udgangspunkt at ræsonnere som så: der er sket en stigning i byggeomkostningerne i løbet af denne sommer; 30 pct. kan måske ikke alt i alt være tilstrækkeligt til at tilvejebringe den balance, jeg ønsker, for at friheden kan genskabes. Men fra 27 pct. til den procent, som kan genskabe friheden, er der efter min mening ikke et så stort spring, at man behøver at tøve, således som ministeren foreslår i dette lovforslag; man kan, forekommer det mig, udmærket vel udbygge ministerens forslag med endnu et år og derved tilvejebringe den lejestigning, den stigning i boligudgifterne, som skulle være tilstrækkelig til, at vi, når dette lovforslag bliver vedtaget, kunne se hen til, at et frit boligmarked igen kunne opstå.

Jeg har bemærket mig, at både efter majforslaget og efter det foreliggende lovforslag får grundejeren pålagt den fulde vedligeholdelsespligt, som han måtte have efter kontrakten. Jeg vil gerne fremsætte nogle bemærkninger herom, idet jeg sammenligner de to forslag med hinanden. Efter lejeloven af 1951 har ejerne af almindelige beboelseslejligheder allerede fået en forhøjelse på 5—6 pct.; dernæst har de fået adgang til mod overtagelse af også den indvendige vedligeholdelsespligt at forhøje huslejen yderligere 7 pct. De har i dag ret til at stille krav om 7 pct. udover de 5 pct. og dermed påtage sig vedligeholdelsespligten.

Nu ved vi, at mange grundejere — måske de fleste — har foretrukket ikke at opkræve disse 7 pct. Hvorfor? Fordi de følte, at disse 7 pct. ikke ville være tilstrækkeligt til dækning af, hvad den indvendige vedligeholdelse, med det prisniveau, der rådede i 1951, kunne komme til at pålægge dem af merudgifter. Men de har denne adgang efter den gældende lov.

Så kommer den højtærede minister og